

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General d'Innovació
i Formació del Professorat

PAIRE
Programa d'Acollida,
Integració i
Reforç Educatiu

INTRODUCCIÓ

La immigració no és una situació nova a les Illes Balears. Des de sempre ha estat terra d'acollida i, per tant, als nostres centres educatius ha anat arribant gent de procedència diversa, majoritàriament d'altres comunitats de l'estat, però també d'altres països. El que sí ha suposat un canvi, sobretot en els darrers anys, ha estat la quantitat en què arriba la immigració i també el fet que abans es concentrava sobretot a les àrees costaneres i ara, en canvi, se n'ha generalitzat la localització i s'ha diversificat l'origen.

La incorporació d'alumnat de distintes procedències i edats, en qualsevol moment del curs escolar, afecta no només l'organització dels centres educatius, sinó també el currículum, ja que la confluència social d'una realitat plurilingüe, multicultural i pluriètnica obliga tots els membres de la comunitat educativa, i especialment el professorat, a reflexionar i a actualitzar els objectius de l'educació intercultural. Fruit d'aquest procés de reflexió que ens ha dut la diversitat cultural, hem d'extreure les conclusions que ens permetran una millora de la pràctica educativa, factor imprescindible per a la renovació pedagògica permanent.

Dins aquest context, l'elaboració d'un pla d'acolliment és una bona eina de reflexió per desenvolupar les actuacions necessàries, facilitar el tractament de les diferents cultures per igual i potenciar la integració social i la capacitat de l'alumnat per aprendre a conviure en contextos culturalment diversos i, així, preveure i respondre a les necessitats que van sorgint al llarg del curs.

Un pla d'acolliment ha de ser la xarxa de serveis i actuacions que una comunitat que rep població immigrada posa a disposició dels ciutadans, tant dels que arriben com dels que formen part de la comunitat receptora.

En aquest sentit, engegam el Programa d'Acollida, Integració i Reforç Educatiu com la proposta que fa la Conselleria d'Educació i Cultura, en tant que administració educativa, representant de la institució escolar i part de la comunitat educativa. Som conscients que una bona acollida, una bona integració, i la garantia que tothom ha de tenir les mateixes possibilitats i oportunitats, són elements que han de contribuir a conformar una societat més cohesionada, plural, respectuosa, oberta al món i arrelada a la pròpia realitat cultural.

EL PROGRAMA D'ACOLLIDA, INTEGRACIÓ I REFORÇ EDUCATIU

La Direcció General d'Innovació i Formació del Professorat ha engegat per al curs 2008/09 una sèrie d'accions, mesures i programes que són l'instrument necessari per fer front a l'atenció de la diversitat cultural creixent en els nostres centres, cada cop més complexos i plurals. Aquestes actuacions s'engloben sota el títol de "Programa d'Acollida, Integració i Reforç Educatiu" (PAIRE).

Aquest programa és fruit de l'experiència acumulada a través dels tallers de llengua i cultura que es posaren en funcionament el curs 1999/2000, i també de les mesures PIE (Projectes d'Intervenció Educativa) que s'iniciaren també per al curs 2002/2003.

Paral·lelament, els serveis d'Innovació Educativa i d'Ensenyament del Català elaboraren a finals del curs 2001/2002 unes orientacions per tal que cada centre (en l'àmbit de l'ensenyament obligatori) pogués dissenyar el seu Pla d'Acolliment Lingüístic i Cultural (PALIC) d'acord amb les característiques pròpies i les necessitats de l'alumnat que havien d'atendre. Tot això, al mateix temps que es preparava l'ordre del conseller d'Educació i Cultura de dia 14 de juny de 2002, publicada al BOIB el 7 de juliol de 2002.

Amb aquesta ordre, es regula l'elaboració i l'execució del Programa d'Acolliment Lingüístic i Cultural adreçat a l'alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu de les Illes Balears que cursa estudis d'educació secundària. Quasi una dècada després, és urgent la revisió de la normativa i dels plantejaments teòrics que hem fet servir fins ara, per tal que aquest programa es mantengui viu i arrelat a les necessitats, sense perdre de vista els objectius que volem assolir:

- Fomentar la inclusió social i escolar de tot l'alumnat.
- Consolidar la llengua catalana com a llengua vehicular als centres educatius.
- Desenvolupar la consciència d'igualtat i dignitat de totes les persones com a marc de referència per al diàleg intercultural.

DESTINATARIS DEL PLA

Tot i que aquestes mesures tenen com a destinatari fonamental l'alumnat, el programa va dirigit als integrants de tota la comunitat educativa pel fet de ser els agents de les mesures que aquí s'estableixen.

De manera específica, l'alumnat destinatari d'aquest pla és aquell alumnat d'incorporació tardana que presenta necessitats específiques de suport educatiu, encara que el caràcter interactiu de les mesures que es plantegen fa que tenguí implicacions envers tot l'alumnat.

Anomenam **alumnat d'incorporació tardana** aquell que s'incorpora al nostre sistema educatiu, en qualsevol moment del curs escolar, a partir del segon cicle de primària fins al darrer nivell de secundària obligatòria (8-16 anys), independentment del lloc de procedència. El motiu per delimitar aquesta franja d'edat és pel fet que a partir del segon cicle de primària les àrees instrumentals són el punt de partida de l'adquisició de molts d'aprenentatges, la qual cosa fa que l'alumnat que s'incorpora en aquestes etapes, sense competència en la llengua d'aprenentatge, estigui en inferioritat de condicions respecte de l'altre alumnat que no presenta aquesta mancança.

Alguns dels trets comuns d'aquests alumnes, independentment del lloc de procedència, són els següents:

1. El moment d'arribada al centre escolar no és previsible i, en moltes ocasions, es va incorporant durant tot el curs escolar.
2. Els motius familiars per iniciar un procés migratori són diferents i generen una vivència de la nova situació que condiciona les relacions de la família a nivell intern; de la família a nivell social; i de l'infant/jove en referència a la nova situació escolar i a la relació amb els companys i companyes.
 - 2.1. A les etapes d'infantil i primària, elaboren les seves actituds, valors i percepcions envers persones, situacions i experiències.
 - 2.2. L'alumnat en edat preadolescent o adolescent passa per un moment de reafirmació del propi jo en contraposició a l'adult. Quan parlem d'alumnat estranger que viu un procés migratori, podem afegir que en

aquest moment part de la seva reafirmació pateix, o pot patir, un qüestionament de la seva identitat en un context aliè. Aquesta situació li pot generar inseguretats i, en conseqüència, fer-li desenvolupar actituds de rebuig i fracàs escolar.

3. Ser estranger, o venir d'altres indrets de l'Estat espanyol, no és una condició unificadora.

3.1. Les característiques lingüístiques dels alumnes immigrants són molt diferents segons el lloc d'on provenen.

3.2. Culturalment tenen característiques diferenciades, ja que provenen majoritàriament d'altres països, la majoria ben diferents del nostre.

3.3. Els sistemes educatius dels quals provenen són, igualment, diversos. Per això, cal conèixer-ne les característiques generals per tal de poder valorar millor l'itinerari educatiu que tenien respecte al del lloc de procedència.

4. En ocasions, el nou alumnat arriba amb una mancança afegida per una escolarització irregular o nul·la, la qual cosa ens obligarà a implantar estratègies educatives molt específiques.

La presència **d'alumnat d'origen estranger** suposa, a més, un repte per al sistema educatiu.

La característica més comuna és el fet de ser alumnes que s'han incorporat recentment a les aules de les nostres escoles. A més, tenen alguns trets específics, com el desconeixement de la llengua de relació, que és la que els permet comunicar-se i seguir els aprenentatges escolars. En conseqüència:

Pel que fa a aspectes lingüístics:

A partir dels 8 anys l'alumnat s'incorpora a un grup/classe que té consolidat l'aprenentatge de les àrees instrumentals.

Després dels 11-12 anys l'evolució pròpia de la preadolescència en l'aspecte personal i de grup, la reafirmació del procés d'identitat que es produeix en

aquestes edats, i la confrontació entre les diferències culturals que percep l'alumne poden influir, entre d'altres causes, en el fet de sentir-se insegur i en el desenvolupament d'actituds de rebuig envers el centre educatiu i l'adquisició d'aprenentatges.

No tenir una adequada competència lingüística en català ni en castellà per assolir els aprenentatges, els dificulta la consolidació dels aspectes conceptuals i procedimentals.

Pel que fa a aspectes culturals:

La noció d'identitat o la representació mental que cada persona construeix, basant-se en els seus sentiments, capacitats, records i projectes referits a si mateix, es basa en la interpretació de les experiències viscudes, les quals serveixen per afrontar noves situacions. La noció d'identitat es va transformant en funció d'aspectes del passat i de projectes de futur.

L'infant no viu tot sol tot aquest procés. Ha de projectar els conflictes d'identitat, de maduració, d'incerteses... a fi de trobar respostes que l'ajudin a estructurar-se.

El nin o la nina es trobarà sol i indefens davant l'allau de canvis que viurà, en un lloc on els patrons culturals bàsics de la família i de l'escola seran diferents, la qual cosa podrà suposar un risc en el procés de maduració global i de socialització de l'infant. Tot això li podria fer desenvolupar conductes negatives.

L'escola ha d'adaptar-se a aquesta nova realitat, on tots els agents socials tenen un paper importantíssim en la construcció d'un nou model. Encara més, l'escola ha d'acompanyar l'alumne en el reajustament del procés d'identitat que li tocarà viure.

Pel que fa al tractament educatiu:

Per garantir una educació en igualtat d'oportunitats i exercida en equitat de drets i deures a tot l'alumnat:

- Hem de partir de la història personal i dels coneixements previs dels infants i joves que s'incorporen a les aules.
- Cal adaptar els procediments d'ensenyament-aprenentatge a l'alumne i no a l'inrevés.
- Hem de ser conscients que, malgrat que hagi passat un temps prudencial d'escolarització i s'hagin notat millores en la comprensió i l'expressió lingüística, les nostres expectatives poden ser desproporcionades en relació a les possibilitats reals de l'alumne, quant a l'adquisició de nous aprenentatges.
- Cal conèixer les característiques culturals, lingüístiques i religioses de cada alumne, perquè la seva resposta va íntimament lligada al referent cultural que constitueix el seu marc referencial de vida.

Hem de tenir en compte que aquests valors culturals formaran part, tant si ho volem com si no, dels valors que constituïran el referent de convivència del grup/classe, de la comunitat educativa i de l'entorn social en general.

Per tant, només el coneixement dels trets culturals dels països de procedència i els de la societat d'acollida poden assegurar una vertadera integració.

El millor instrument per fer efectiva aquesta reflexió és el Pla d'Acollida, Integració i Reforç Educatiu (PAIRE).

OBJECTIUS

El desenvolupament d'un vertader programa que integri totes les actuacions que ha de rebre l'alumnat nouvingut ens ha conduït a treballar de manera integral per tal d'aconseguir:

- L'adequada planificació i el desplegament de mesures normatives i organitzatives per al tractament educatiu i lingüístic.
- La coordinació efectiva i eficient pel que fa a l'atenció específica que ha de rebre una família quan arriba amb necessitats d'atenció educativa des dels diferents punts d'informació i escolarització. Tot això, amb l'objectiu de donar la correcta orientació i per tal que aquestes famílies siguin acollides i ateses adequadament per la comunitat educativa.
- Assessorament en temes d'atenció a la diversitat, aprenentatge de llengües i interculturalitat, que poden afectar l'organització, l'avaluació i l'orientació de l'alumnat i de les seves famílies.

En aquesta tasca liderada des de la Direcció General d'Innovació i Formació del Professorat intervenen diferents direccions generals, com són: la Direcció General de Política Lingüística i la Direcció General d'Administració, Ordenació i Inspecció Educatives. Comptam, a més, amb la col·laboració de la Direcció General de Personal Docent i la Direcció General de Planificació i Centres.

Els objectius que ens hem plantejat i les accions impulsades, els hem de situar en el marc de la Llei Orgànica d'Educació de 3 de juny de 2006. Es concreten en:

1. Garantir l'accés de l'alumnat immigrant a les etapes d'educació obligatòria en igualtat de condicions.
 - 1.1. Foment de la distribució equilibrada de l'alumnat a través d'actuacions d'orientació i informació sobre l'oferta educativa, la gratuïtat de l'educació a centres sostinguts amb fons públics, i els criteris d'admissió d'alumnes.

1.2. Foment d'actuacions dirigides a prevenir l'absentisme escolar de nins i nines als quals l'entorn familiar assigna tasques domèstiques i d'atenció a germans menors.

1.2.1. Coordinació d'actuacions de detecció i seguiment del pas de l'alumnat de primària a secundària.

1.2.2. Revisió del sistema, dotació i requisits d'accés al sistema de beques per garantir la igualtat d'oportunitats, tant de la població autòctona com de la migrada en situació de desavantatge.

1.3. Suport als serveis d'orientació i informació sobre els recursos educatius existents en els àmbits local i autonòmic.

1.4. Suport a la coordinació dels centres escolars amb les administracions autonòmiques, locals i amb les xarxes socials, per tal de facilitar l'acompanyament a les famílies en el procés d'integració al sistema educatiu.

1.5. Suport al disseny, la implantació i el seguiment de plans d'acollida lingüística i cultural en els centres d'ensenyament sostinguts amb fons públics.

1.5.1. Foment de la implicació de tota la comunitat educativa en els plans d'acollida lingüística i cultural.

1.5.2. Foment de la coordinació i implicació de la xarxa de recursos socials, locals i autonòmics en els plans d'acollida lingüística i cultural.

1.6. Impuls de la coordinació de tots els estaments implicats en l'accés, la permanència i la promoció de l'alumnat immigrant en el sistema educatiu.

1.7. Promoció de la participació de famílies autòctones i immigrades, ja residents, en els programes d'acollida educativa i d'integració en la vida de la comunitat educativa (AMPA).

2. Garantir una educació obligatòria de qualitat a tot l'alumnat, independentment de la condició i/o procedència.

2.1. Disseny i aplicació de programes de reforç educatiu en centres d'educació primària i secundària.

2.2. Disseny, seguiment i avaluació de mesures organitzatives que permetin, dins el marc de l'autonomia dels centres i des de l'òptica de l'escola inclusiva, l'atenció a la diversitat de l'alumnat.

2.2.1. Foment del disseny i aplicació de cursos innovadors d'aprenentatge de les llengües vehiculars i dels recursos didàctics adaptats a les diferents necessitats.

2.2.2. Suport al professorat en tasques de reforç educatiu específic per a l'alumnat immigrant.

2.2.3. Reforç de les actuacions d'educació de l'alumnat immigrant en àrees no estrictament curriculars.

2.2.4. Foment de la formació especialitzada del personal docent en ensenyament de segones llengües.

3. Adequar el sistema educatiu a la diversitat de l'alumnat, gestionant adequadament aquesta diversitat i fomentant l'adquisició de coneixements i competències interculturals.

3.1. Suport a la formació inicial i contínua dels professionals de l'educació en l'atenció i la gestió de la diversitat dins l'aula.

3.1.1. Disseny, planificació i execució de formació inicial bàsica per al professorat.

3.1.2. Disseny planificació i execució de formació continuada per al professorat en atenció a la diversitat.

- 3.1.3. Foment de la creació de xarxes de personal docent amb la finalitat d'intercanviar coneixements i bones pràctiques en matèria d'educació intercultural i atenció a alumnat immigrant.
- 3.2. Foment d'accions encaminades a la integració curricular de l'educació en valors i per a una ciutadania global.
- 3.2.1. Promoció de les actuacions dirigides a afavorir el coneixement recíproc i a treballar envers la interculturalitat per tal de reduir i eliminar les actituds xenòfobes i discriminatòries.
- 3.2.2. Suport a la formació dels docents en interculturalitat i diversitat per prevenir tant conductes, com actituds, xenòfobes i racistes.
- 3.2.3. Foment d'accions relacionades amb les llengües i cultures d'origen de l'alumnat immigrant que vagin dirigides a la resta de l'alumnat o a la comunitat educativa en conjunt.
- 3.3. Formació específica en llengua, interculturalitat, sistema educatiu, i igualtat d'oportunitats dirigida a personal no docent dels centres educatius, interlocutors i mediadors escolars.
- 3.4. Identificació i transferència de bones pràctiques a través del disseny i manteniment d'un web amb enllaços a altres pàgines de les Illes Balears, de la resta de l'Estat, i d'Europa, aprofitant experiències derivades dels programes europeus.
- 3.5. Suport a les iniciatives de les entitats locals, en l'organització de programes d'escolaritat compartida, per tal de facilitar l'accés al món del treball i evitar l'abandonament prematur dels estudis d'aquells alumnes amb risc d'exclusió escolar i/o social (PISE).
- 3.6. Promoció de programes d'educació no formal.
- 3.6.1. Millora de les biblioteques escolars.

3.6.2. Promoció d'activitats d'integració relacionades amb el coneixement de l'entorn i el coneixement mutu de persones i de la comunitat.

4. Transformar l'escola en un espai de comunicació, convivència i integració a l'entorn.

Foment de la participació de famílies immigrants en el procés educatiu dels fills i en les activitats desenvolupades en la comunitat educativa.

4.1. Facilitar l'accés de l'alumnat immigrant a etapes no obligatòries (etapa 0-3).

4.2. Desenvolupament de programes de qualificació professional inicial i ajudes a estudis postobligatoris.

5. Millorar l'accés dels immigrants a la formació d'adults.

5.1. Suport a l'aprenentatge de la llengua catalana, als principis i valors bàsics, a la igualtat entre homes i dones, i als usos socials i laborals bàsics de la societat d'acollida.

5.2. Foment de l'elaboració de materials de suport a l'educació d'adults que integren la perspectiva intercultural.

ACCIONS IMPULSADES DES DEL SERVEI D'INNOVACIÓ 2008/2009 I EXECUTADES JUNTAMENT AMB ALTRES DIRECCIONS GENERALS

I Mediació Intercultural

Mediadors d'escolarització:

Crear la figura d'un mediador a l'àmbit escolar amb seu a les unitats d'escolarització de la Conselleria d'Educació.

Objectius

- Atendre l'alumnat immigrant que acudeixi a les oficines d'escolarització en els terminis ordinaris de matrícula.
- Assessorar, fora del temps d'inscripció ordinària, i fer el seguiment de la incorporació de l'alumnat al centre educatiu.
 - a. Fase d'estudi: Contacte amb iniciatives semblants dutes a terme en altres comunitats.
 - b. Formació dels professionals per engegar l'experiència pilot.
 - c. Iniciar l'experiència pilot controlada i susceptible de fer-se extensiva.

Funcions

- Acollir la família nouvinguda al sistema educatiu de les Illes Balears:
 - Informar sobre l'oferta educativa, les característiques dels centres sostinguts amb fons públics (localització, titularitat, concert, ensenyaments), el dret que té la família d'elegir centre i el deure d'escolaritzar els menors.
 - Informar del funcionament del nostre sistema educatiu fent, si cal, una comparativa amb el del país d'origen.

- Ajudar a tramitar la documentació necessària per realitzar la matriculació (tarja sanitària, certificat d'empadronament, títol de família nombrosa, etc.).
- Altres: informar sobre els ajuts i beques, les AMPA, els materials escolars imprescindibles per iniciar l'escolarització, etc.
- Acompanyar la família i l'alumne al centre:
 - Concertar la intervenció del servei d'interlocució, un cop comunicada al centre la incorporació d'un nou alumne.
 - Facilitar la primera entrevista amb el centre.
- Fer un seguiment del procés d'adaptació de l'alumne al centre:
 - Contactar amb els centres educatius que han matriculat alumnat nouvingut, almenys una vegada cada trimestre amb l'objectiu de valorar l'adaptació de l'infant al centre.
- Coordinar les actuacions amb el mediador del municipi (si n'hi ha) i els Serveis Socials, o altres serveis d'atenció a la població migrada.
- Formar part del seminari permanent coordinat per la Direcció General d'Innovació i de Formació del Professorat.

(DG d'Innovació i Formació del Professorat en col·laboració amb la DG de Planificació i Centres)

II Equip Itinerant de Suport a l'alumnat que s'incorpora tardanament al sistema educatiu.

Funcions:

- Assessorar els equips directius dels centres, que hagin donat prioritat dins el PAD el pla d'acollida, per revisar i/o elaborar :
 - Els plans d'acollida
 - Els protocols i distribució de responsabilitats en tot el procés d'acollida

- Les mesures organitzatives per atendre la diversitat i especialment l'alumnat que s'incorpora tard al nostre sistema educatiu.
- Assessorar el professorat de l'aula d'acollida i de l'aula ordinària, que ha d'atendre l'alumnat nouvingut, en matèria de didàctica de segones llengües i convivència intercultural.
- Facilitar l'acollida i l'atenció a l'alumnat immigrant, que s'incorpora una vegada iniciat el curs escolar, aplicant el model i les estratègies assajades i aprovades a l'experiència pilot dels cursos 2007/08.
- Detectar les necessitats de formació del professorat que atén l'alumnat nouvingut.
- Contribuir a la recollida i a la difusió de material i recursos didàctics adients per a una millor acollida i atenció educativa a l'alumnat estranger. Al mateix temps, fer el seguiment d'experiències innovadores iniciades o proposades per alguns centres per a una posterior avaluació i generalització, si escau.
- Impulsar i participar en seminaris de formació permanent, juntament amb el professorat d'acollida dels centres, amb l'objectiu d'actualitzar-se, reflexionar i facilitar l'intercanvi d'experiències intercentres.

Composició de l'equip

Mallorca: 2 persones

Eivissa i Formentera: 2 persones

Menorca: 1 persona.

(Dues persones del SEC en aquest moment ja desenvolupen aquesta tasca a Eivissa i a Menorca)

Formació

Cos teòric i normatiu sobre el PAIRE

Coneixement exhaustiu del Pla d'Acció Anual

Ensenyament/aprenentatge del català com a segona llengua

Coneixement sobre adaptacions curriculars per dificultat lingüística

Pràctiques d'organització i didàctica d'atenció a la diversitat

Coordinació

La coordinació serà conjunta entre el Servei d'Innovació Educativa i el Servei d'Ensenyament del Català, en íntima col·laboració amb els mediadors interculturals i el servei d'interlocució. La gestió, el seguiment, i l'avaluació de l'equip de secundària serà responsabilitat del Servei d'Innovació Educativa. Es compartirà la feina d'assessorament i la distribució de material i formació amb el Servei d'Ensenyament del Català.

Per a l'atenció a l'alumnat immigrant 2008, dins el marc del Pla d'Acollida, Integració i Reforç Educatiu (PAIRE), podem oferir participar amb personal, formació, i gestió per a l'equip de secundària. Oferirem, a més, suport en matèria d'atenció a la diversitat i col·laboració en intercanvi d'informació i formació a l'equip de suport a la llengua que intervingui a primària en aquests temes.

III Carpetes d'Acollida Educativa

Edició i distribució de carpetes destinades a la informació educativa de les famílies, amb la introducció de canvis en el format extern i en alguns objectes de contingut, que podran ser reutilitzades com a material escolar.

Contingut:

- Llapis
- El català, llengua d'Europa
- El sistema educatiu
- Guia de conversa/diccionari visual
- Horari amb adhesius
- Altres: informació sobre la xarxa pública de centres d'adults, cursos de català per a adults, etc.

(DG d'Innovació i Formació del Professorat en col·laboració amb la DG de Política Lingüística)

IV Interlocució

Servei extern contractat amb AIRCIB per a l'Illa de Mallorca que es pretén fer extensiu a la resta de la Comunitat Autònoma durant el primer trimestre del curs 2008/2009. Es té previst iniciar una experiència pilot a Menorca, Eivissa i Formentera per introduir un sistema d'interlocució via telefònica.

Funcions

1. De suport als centres educatius: servei d'interlocució i de traducció de documents
2. Suport a l'equip itinerant
3. Servei d'interpretació complementari a la tasca dels mediadors d'escolarització

(DG d'Innovació i Formació del Professorat en col·laboració amb la DG de Planificació i Centres)

V Espai WEB educativa i de recursos educatius per a l'atenció a la diversitat

Pretén ésser un recurs a l'abast dels professionals que dins l'àmbit educatiu ha d'atendre alumnat immigrant. Amb recursos per tractar la interculturalitat, el multilingüisme i la ciutadania global.

Inclourà informació general, bibliografia i recursos educatius comentats i enllaços a altres pàgines semblants, o bé pel contingut o bé pels destinataris.

(Servei d'atenció a la diversitat amb la col·laboració de la DG general de Política lingüística, el Servei d'Ensenyament del Català, el Servei d'Innovació Educativa i el Servei de Formació Permanent del Professorat, la DG de Formació Professional i Aprenentatge Permanent, i amb enllaços a altres entitats públiques i/o privades, així com a d'altres comunitats)

VI Formació

1. Formació inicial dirigida a:

- Equips de suport i departaments d'orientació en atenció a la diversitat des d'un punt de vista d'escola inclusiva i suports integrats. Formació d'àmbit autonòmic.
- Professorat específic d'acollida (comissions de servei); equip de suport a l'alumnat d'incorporació tardana; i equip d'immersió i mediadors d'escolarització en relació a l'acollida lingüística i cultural, en interculturalitat, i en ensenyament del català com a segona llengua (CEP de Palma).

2. Formació continuada:

- Cursos de formació en centres de professorat o en centres educatius relacionats amb:
 - a. Elaboració de plans d'acollida
 - b. Models d'atenció a la diversitat (organització i suport)
 - c. Didàctica de l'ensenyament de segones llengües
 - d. Mediació
 - e. Mediació escolar
- Disseny de mòduls, per a incloure en diferents cursos organitzats pels centres de professors, sobre mesures d'atenció a la diversitat en relació a:
 - a. Dificultats de lectoescriptura d'alumnes de tercer cicle d'educació primària i d'alumnes de secundària.
 - b. Alumnes amb manca de competència lingüística en llengua catalana i/o castellana.
 - c. Tècniques de modificació de conducta i d'habilitats socials.
- Formació de mediadors i interlocutors (amb col·laboració amb l'ICE).
- Funcions dels mediadors interculturals als centres educatius.
- Coneixement dels valors propis de les cultures presents a les nostres aules i la implicació en les relacions socials i comunicatives dels ciutadans d'aquestes cultures.

- Coneixement d'eines per facilitar la integració de l'alumnat nouvingut als centres educatius.
- Reflexionar sobre el Programa d'Acollida Lingüística i Cultural als centres educatius.
- Seminari de formació permanent:
 - Professorat específic d'acollida (comissions de servei).
 - Equip de suport a l'alumnat d'incorporació tardana i mediadors d'escolarització.

Tot això, amb la finalitat de fer el seguiment d'aquests nous recursos i elaborar un document per l'avaluació dels mateixos.

(DG d'Innovació i Formació del Professorat i l'ICE de la Universitat de les Illes Balears)

VII Dotació de les aules d'acollida

- Dotació inicial de material bàsic per a l'aprenentatge de la llengua i per al coneixement de l'entorn per l'alumnat en el primer període d'acollida i la seva posterior adaptació a l'aula de referència.
- Revisió i actualització del material disponible als centres educatius per a l'atenció a l'alumnat estranger.
- Creació d'un fons documental al qual els centres educatius puguin recórrer per treballar la interculturalitat, la solidaritat i la ciutadania global.

(El Servei d'Atenció a la Diversitat en col·laboració amb el Servei d'Ensenyament del Català, el Servei de Formació Permanent del Professorat i el Servei d'Innovació Educativa)

VIII Promoció educativa

Afavorir el desenvolupament de projectes d'innovació als centres educatius que tinguin com a línia de treball algun d'aquests temes:

- **Interculturalitat i Cooperació**

Impulsant **tallers d'interculturalitat** a partir d'un programa que té com a objectiu posar a l'abast dels centres educatius alguns tallers per tal que l'alumnat pugui apropar-se de manera lúdica a manifestacions culturals del nostre país, o d'altres països.

- **Entorn i cohesió social**

Afavorint el coneixement de la diversitat en l'entorn pròxim de la Comunitat Autònoma. Dins aquesta línia posarem en marxa el programa **Entre Illes**, que consistirà a oferir l'oportunitat a cinc grups d'alumnes de centres de Menorca i a cinc grups d'alumnes de centres d'Eivissa, perquè puguin visitar Mallorca. A més hi haurà la possibilitat que dotze grups de centres de Mallorca puguin desplaçar-se a Eivissa (6) o a Menorca (6) i realitzar-hi una estada de tres dies per participar d'unes rutes organitzades.

(DG d'Innovació i Formació del Professorat)

IX Programa de reforç

El Programa de Reforç a l'Aprenentatge (PRA) pretén millorar les perspectives escolars dels alumnes amb dificultats d'aprenentatge. Aquest programa respon a la necessitat de millorar l'èxit escolar de l'alumnat, amb la implicació de les famílies.

L'objectiu és oferir reforç de les àrees instrumentals, reforç lingüístic, grups de conversa, voluntariat lingüístic, coneixement de l'entorn i cohesió social.

Els destinataris d'aquest programa són els alumnes de primer i segon cicle de primària dels centres públics que presenten dificultats d'aprenentatge.

El duran a terme mestres dels centres públics de primària que, voluntàriament, realitzaran activitats de reforç fora del seu horari laboral.

Desenvolupament del Programa

Descripció

Programa destinat a millorar les perspectives escolars dels alumnes de 2n, 3r i 4t d'educació primària dels centres educatius públics. Això es farà mitjançant el treball o el suport organitzat en horari extraescolar per a l'adquisició de destreses bàsiques, la millora en l'hàbit lector, i la incorporació plena al ritme de treball ordinari.

Destinatari

El PRA està adreçat a l'alumnat de 2n, 3r i 4t d'educació primària dels centres educatius públics.

L'alumnat que participa en aquest programa és seleccionat per l'equip de professors que imparteix classes en el primer i el segon cicle de primària. Aquestes alumnes hauran de presentar dificultats i problemes en l'aprenentatge que tinguin a veure amb:

- El retard en el procés de maduració personal
- Una pobra integració en el grup i en el centre
- Absència d'hàbits de treball
- Retard en el procés d'aprenentatge de les àrees instrumentals bàsiques.

Objectius

1. Potenciar l'aprenentatge i el rendiment escolar d'aquests alumnes mitjançant:

- La millora en habilitats i actituds associades a la lectura.
- L'adquisició d'hàbits d'organització i constància en el treball.
- El gust per l'estudi, proposant-los formes de treball eficaces.

2. Valorar la integració social, en el grup i en el centre.

3. Assolir coneixements i destreses bàsiques de les àrees instrumentals.

Desenvolupament

Per poder participar en el Programa de Reforç a l'Aprenentatge (PRA) serà necessari presentar l'acord de participació del claustre.

El programa es treballarà en el centre un total de 8 hores setmanals.

Les sessions de reforç a l'aprenentatge es duran a terme per part de mestres voluntaris del propi centre educatiu, en horari extraescolar, i de dilluns a dijous.

Un dels professors voluntaris per dur a terme el PRA ha de ser el coordinador del programa.

Els mestres voluntaris que participin en el programa rebran una remuneració econòmica. El coordinador dedicarà, a més, una hora setmanal a la coordinació, per la qual rebrà la mateixa compensació econòmica fixada per al professorat voluntari que participa en el programa.

Compromís de les famílies

Per al bon funcionament del programa, és necessari que hi hagi un acord de seguiment dels alumnes per part de les famílies i el centre. Serà necessària l'autorització de les famílies per a la participació dels fills en el programa.

Per al bon desenvolupament del programa, les famílies s'han de comprometre a:

- Vetllar per l'assistència dels alumnes a les activitats del programa.
- Demostrar interès per l'evolució de l'alumne.
- Millorar la relació amb el centre i adquirir el compromís d'assistir a les reunions a les quals siguin convocades.

Valoració del Programa

A final de curs els centres hauran d'emplenar uns qüestionaris d'avaluació adreçats a tots els agents implicats en aquest programa i incloure un informe – valoració del PRA en la memòria anual del curs.

Calendari del programa de reforç a l'aprenentatge (PRA) a centres d'educació primària, curs 2008-2009

Maig 2008

- Fins dia 16 de maig, presentació de sol·licituds de participació en el programa.

Setembre 2008

- Reunió de directors dels centres seleccionats. Data a determinar.
- Selecció dels mestres participants, entre ells el coordinador.
- Reunions de coordinació entres els mestres del programa.
- Reunions de coordinació amb els equips de cycle.
- Elaboració de la llista d'alumnes en coordinació amb els tutors i equips de cycle.
- Elaboració del "Document de Planificació" del Programa.
- Reunió general amb les famílies.
- Preparació de materials.

Octubre 2008 - Maig 2009

- Desenvolupament del programa amb els grups d'alumnes

Fins dia 31 d'octubre

- Presentació del "document de planificació".

Juny 2009

- Emplenar "qüestionaris d'avaluació"
- Valoració del programa per incloure a la memòria del curs 2008-2009

(DG d'Innovació i Formació del Professorat)

X Plans d'Intervenció Socioeducativa en conveni amb entitats locals (PISE) per prevenir i pal·liar l'absentisme escolar i afavorir la formació professional inicial

Aquests programes van destinats a alumnat entre 14 i 16 anys matriculat a centres d'educació secundària, sostinguts amb fons públics, que presenten dificultats greus d'adaptació a l'entorn escolar. Aquestes dificultats hauran de ser derivades de condicions especials de caràcter social, personal o familiar i, a més, l'alumne s'haurà de trobar en situació de risc d'exclusió escolar i/o social. Per això, s'aconsella la realització d'una part de l'horari lectiu en aules externes

als centres educatius corresponents, on es desenvolupi un programa socioeducatiu

Destinataris

Els trets característics que defineixen el perfil d'aquests alumnes, a més d'un retard en els aprenentatges, són: presentar de manera reiterada i contínua desajustaments conductuals greus; absentisme injustificat o rebuig a l'escola; problemàtica social i/o familiar; i conductes inadequades i asocials, entre d'altres i que posin, puguin posar, en perill la convivència en el centre.

En el cas que s'hagi de donar prioritat a alumnes que són susceptibles d'entrar a programes d'intervenció socioeducativa, es consideraran els següents criteris de selecció:

- Tenir una edat compresa entre 14 i 16 anys.
- Tenir baix nivell d'autoestima i autoconcepte.
- Presentar conductes desajustades greus que posen en perill la convivència del centre.
- Presentar absentisme injustificat, rebuig a la institució escolar i conductes predelictives.
- Presentar un retard escolar generalitzat.

Definició i objectius

El programa d'intervenció socioeducativa és una mesura extraordinària amb caràcter transitori per:

- Atendre les necessitats educatives específiques de caràcter socioeducatiu de l'alumnat amb risc d'exclusió escolar i/o social, en aquells casos en què les mesures ordinàries i extraordinàries aplicades dins els centres educatius de secundària no han aconseguit els resultats desitjats.
- Facilitar el retorn, o no abandonament, de l'activitat acadèmica i/o formativa reglada o no reglada.

Aquests programes es duen a terme amb la col·laboració dels consells insulars, ajuntaments, associacions i entitats sense ànim de lucre, que tenen acord

signat amb la Conselleria d'Educació i Cultura, i que, per la seva experiència i especialització, poden oferir activitats específiques complementàries adaptades a les necessitats derivades de la inadaptació al medi escolar.

(En conveni entre la Conselleria d'Educació i Cultura i entitats locals i insulars, o associacions sense afany de guany)

XI Mesures de Compensació Educativa

Partida destinada a complementar les ajudes per a menjador i transport escolar previstes per la DG de Planificació i Centres de manera que més alumnes hi tinguin accés. Tot això tenint en compte que l'afluència d'alumnes immigrants a les nostres aules, molts d'ells en situació socioeconòmica desfavorida, fa que la major part d'aquests ajuts de menjador i transport es destinin a aquest col·lectiu.

(DG de Planificació i Centres)

XII Foment d'actuacions coordinades entre els centres educatius i el seu entorn

- Suport a l'aprenentatge de la llengua catalana i coneixement de l'entorn de les persones immigrades.
- Actuacions dirigides a afavorir el coneixement recíproc. Voluntariat lingüístic.
- Elaboració de materials en diferents llengües:
 - Projecte d'inversió: organització i col·laboració d'activitats de formació lingüística i divulgació de la llengua catalana.
 - Projecte d'inversió: edició de material informatiu i formatiu en diferents llengües.

(DG de Política Lingüística)

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General d'Innovació
i Formació del Professorat

PAIRE

Programa d'Acollida,
Integració i
Reforç Educatiu

Full de sol·licitud de l'ESADI (Annex 1)

Centre: Codi del centre:

Adreça: Localitat/Municipi:

Telèfon: Fax:

Correu electrònic:

Persona de referència i càrrec:

Coordinador/a de l'Pla d'Acolliment Lingüístic i Cultural:

Responsable/s de l'Aula d'Acollida:

-
-
-

Tipus de demanda (marcau només una opció amb una X)

- Assessorar els responsables en l'elaboració del Pla d'Acolliment Lingüístic i Cultural
- Assessorar sobre l'organització de l'aula d'acollida
- Assessorar el treball tutorial per facilitar la integració de l'alumnat d'incorporació tardana (AIT)
- Orientar sobre metodologies, recursos i materials adients per a l'atenció de l'AIT
- Assessorar en l'elaboració de les adaptacions curriculars de l'AIT
- Assessorar sobre el procés d'avaluació de l'AIT
- Intervenció directa amb l'alumnat que s'ha incorporat tardanament al centre un cop començat el curs escolar(a partir del novembre fins al mes de maig) i que desconeix la llengua catalana.
- Informar el professorat sobre l'oferta formativa per a l'atenció de l'AIT

Observacions:

Lloc i data:

(Signatura director/a i segell del centre)

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General d'Innovació
i Formació del Professorat

PAIRE

Programa d'Acollida,
Integració i
Reforç Educatiu

Full de sol·licitud de la intervenció del Servei de mediació (Annex 1)

Centre: Codi del centre:

Adreça: Localitat/Municipi:

Telèfon: Fax:

Correu electrònic:

Persona de referència i càrrec:

Tipus de demanda segons les funcions del Servei de Mediació:

Lloc i data:

(Signatura del director/a i del segell del centre)